

TAVSİYE EV OYUNLARI-2

Kış ayları çocukların evde daha çok vakit geçirdiği, sokakla ve parkla pek temas kuramadıkları aylardır. Tüm gününü evde geçiren çocuklara çeşitli oyun alternatifleri sunulmazsa çocuklar televizyon ve bilgisayar karşısına geçmekte ve tüm vaktini burada geçirme eğiliminde olmaktadır. Anne-babalara düşen görev bu aylarda çocuklara etkileşimin ve öğrenmenin olduğu yeni oyunlar öğretmektir. Pedagoji Derneği olarak, evde çocuklarla oynanacak basit oyunları araştırdık. Tavsiye Ev Oyunları çalışmamızın ilkini 2012 yılında yayınladık. İşte ev oyunlarımızın ikinci serisi.

1) HAYDİ! BENİM GİBİ YÜRÜ

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 4 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 2 kişi ve üzeri

Oynamak için Neler Gerekir: Materyal gerekmez

Nasıl Oynanır: Her bir çocuktan bir taklit yürüyüşü yapması istenir. Yürüyüşü yapan çocuk bu yürüyüşü başarılı bir şekilde yaparsa diğer arkadaşlarına alkışlatılır. Çocuklardan aşağıdaki yürüyüşleri taklit etmesini istenebilir. Yeni taklitler eklenebilir.

- *Ihtiyar adam yürüyüşü:* Sırt kamburlaştırılır, baş öne bükülür, elde baston varmış gibi yavaş yavaş yürünür.
- *Dalgın adam yürüyüşü:* Öne çapraz adım atılarak dengesiz yürünür.
- *Cüce yürüyüşü:* Dizler tam bükülür, baş omuzlar arasına gömülür, kollar aşağıya sarkıtılır. Böylece yürünür.
- *Robot yürüyüşü:* Vücut gergin, dizler ve kollar bükülmeden yürünür kollar öne ve geriye sopa gibi sallanır.
- *Dev yürüyüşü:* Kollar yukarı kaldırılır. Ayak uçları üzerinde yükselerek yürünür.

Çocuğa Neler Kazandırır: Gözlem ve bedeni daha iyi kullanma becerilerini geliştiren bir oyundur.

2) SICAK-SOĞUK

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 4 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 2 kişi ve üzeri

Oynamak için Neler Gerekir: Saklanabilecek ölçüde küçük bir nesne.

Nasıl Oynanır: Oyuncular arasından bir ebe seçilir. Saklamak için bir nesne seçilir. Ebe oyun alanının dışına çıkartılıp geride kalanlarla birlikte bu nesne saklanır. Ebenin görevi bu nesneyi bulmaktır. Ebeyi, diğer çocuklar nesneye yaklaştığında “sıcak” nesneden uzaklaştığında ise “soğuk” diyerek yönlendirirler. Ebe nesneyi bulunca kendi istediği birisini ebe seçer. Ebeye belli bir süre verilerek de oynanabilir. Büyük çocuklarda aynı anda saklanan nesnelerin sayısı arttırılabilir.

Çocuğa Neler Kazandırır: Mesafe algısı, dikkat ve yönergeleri değerlendirip sonuca ulaşma becerilerini geliştirir.

3) YATTI KABAK, KALKTI PATLICAN

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 4 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 5 kişi ve üzeri

Oynamak için Neler Gerekir: Materyal gerekmez.

Nasıl Oynanır: Kalabalık grupla oynanan eğlenceli bir oyundur. En az beş kişiyle oynanabilen bu oyunda herkesin komik özel bir adı olur. Örneğin oyuncuların birinin adı kabak, ikincinin patlıcan, üçüncünün havuç, dördüncün fasulye, beşincinin salatalık olabilir. Diyelim ki oyunu Kabak başlattı. Öbür oyuncular dizüstü oturmuş, başlarını yere dayamıştır. Kabak arkadaşlarının birinin örneğin patlıcanın adını söyler. “Yattı kabak, kalktı patlıcan” der. Patlıcan başını kaldırırken kabak başını yere dayar. Bu kez Patlıcan, “Yattı patlıcan, kalktı havuç” der. Gittikçe oyun hızlanır.

Çocuğa Neler Kazandırır: Dikkat ve kaba motor becerilerini geliştirir.

4) UÇTU UÇTU, KUŞ UÇTU

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 4 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 5 kişi ve üzeri

Oynamak için Neler Gerekir: Materyal gerekmez.

Nasıl Oynanır: Bu oyun evlerde, sınıflarda oynanabilen bir oyundur. Oyuncular halkalanıp bir masanın çevresinde otururlar. Oyunun ebesi seçilir ve ebe tüm çocukların karşısında yer alır. Ebe, “Uçtu uçtu kuş uçtu!” diyerek parmağını havaya kaldırır. Ebe uçabilen bir şey söylediği için herkesin parmağını kaldırması gerekir. Ebe, bir de uçamayan bir şey örneğin tavuğu söyleyip, “Uçtu uçtu tavuk uçtu!” diye bağırarak parmağını havaya kaldırır. Ancak tavuk uçmadığı için diğer oyuncuların parmağını kaldırmaması gerekir. Oyunda yanılıp da parmağını kaldıran oyuncu oyun dışı kalır.

Çocuğa Neler Kazandırır: Dikkat becerisini geliştirir.

5) BOM-FİZ!

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 10 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 2 kişi veya üzeri

Oynamak için Neler Gerekir: Materyal gerekmez.

Nasıl Oynanır: Oyuncular halka halinde dizilirler. İçlerinden biri “1” diye saymaya başlar, yanındaki oyuncu “2”, onun yanındaki “3” şeklinde saymaya devam ederler. 5’e gelen oyuncu “BOM” der. Oyun kuralı gereği 5 ve 10’un katlarında BOM denir. 6 sayısından sonra ise 7’ye “FİZ” denir. Kural gereği 7, 14, 21, 28 gibi 7’nin katlarında “FİZ” denir. Örneğin, “1-2-3-4-BOM-6-FİZ-8-9-BOM,11, 12, 13, FİZ...” şeklinde devam eder. Oyunda dikkat edilmesi gereken en önemli nokta; 5 ve 7’nin ortak katları olan sayılarda (yani 35, 70, 105 gibi) “BOM-FİZ” denilmesidir. “BOM”, “FİZ” veya “BOM-FİZ” demek yerine sayısının kendisini söyleyen oyuncu yanar ve oyundan çıkar. Oyuna 1’den başlayarak 100 kadar devam edilebilir. İstenilirse daha yukarı sayılara kadar oynanabilir.

Çocuğa Neler Kazandırır: Dikkat ve işlem yapabilme becerilerini geliştirir.

6) ARTAN BENZETMECE

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 10 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 2 kişi

Oynamak için Neler Gerekir: Materyal gerekmez.

Nasıl Oynanır: Bu oyun, klasik benzetmece oyununun temel kurallarını içerir. Yani son harf ile oyuncular birbirini başka bir nesneye, isme veya hayvana benzetir. İlk oyuncu seni “Oka benzettim” derse diğer oyuncu ok, “k” ile bittiği için “k” ile başlayan bir şey seçer ve rakibini ona benzetir. “Ben de seni kediyeye” benzettim diyebilir. Diğer oyuncu bu sefer rakibini kesinin son harfi olan “i” ile bir şeye benzetir. Artan benzetmece oyunundaki fark, oyuna en düşük harf sayısındaki kelime ile başlanmasıdır. Meselâ iki harfli ‘Ok’ kelimesinden başladık diyelim. Bir sonraki kelime ‘K’ harfi ile başlayacak ve üç harfli olacaktır. Meselâ ‘Koç’ söylenebilir. Bu sefer de ‘Ç’ ile başlayacak dört harfli bir kelime söylenmelidir. Meselâ ‘Çıra’ kelimesini söyleyebiliriz. Oyun, en fazla harfli kelimeye ulaşıncaya kadar devam eder. Yine klasik benzetmece oyunundaki gibi sonu ‘Ğ’ harfi ile biten kelime söyleyen oyunu kazandığı gibi ulaşılan harf sayısına uygun kelime bulamayan oyunu kaybeder.

Çocuğa Neler Kazandırır: Hızlı ve çeşitli düşünmeyi geliştirir.

7) SESLİ HARF DEĞİŞTİRMECE

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 8 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 2 kişi

Oynamak için Neler Gerekir: Materyal gerekmez.

Nasıl Oynanır: Bu oyunda günlük hayatımızda kullanılan kelimelerdeki sesli harfler seçilen başka bir sesli harfle söylenmeye çalışılır. Meselâ, oyuncuların birinden haftanın günlerini sadece ‘e’ sesli harfini kullanarak sayması istenir. Doğru söyleyip söyleyemediği kontrol edilir. Yani oyuncunun Pazartesi kelimesini Pezertese, Salı’yı Sele, Çarşamba’yı Çerşembe gibi söylemesi gerekir. Bu oyunda yılın ayları, sebzeler veya başka kelime grupları kullanılabilir.

Çocuğa Neler Kazandırır: Hızlı ve çeşitli düşünme becerilerini geliştirir.

8) DEVE-CÜCE

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 4 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 2 kişi ve üzeri

Oynamak için Neler Gerekir: Materyal gerekmez.

Nasıl Oynanır: Oyunu yönetecek kişi çocukları karşısına toplar. Oyuncular ayakta durur. Yöneticinin ‘Deve’ dediğinde çocukların ayakta durması, ‘Cüce’ dediğinde ise çömelmesi gerekir. Bu yönergeleri verirken zaman zaman yönetici ‘Deve’ komutunu verdiğinde çömelerek karşısındaki çocukları yanıltmaya çalışır. Yönergenin tersini yapan oyuncu oyun dışı kalır. En son kalan çocuk oyunu kazanır.

Çocuğa Neler Kazandırır: Kaba motor becerilerini geliştirir.

9) DİKKAT, DİKKAT!

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 6 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 2 kişi

Oynamak için Neler Gerekir: Materyal gerekmez

Nasıl Oynanır: Bu oyunda amaç çocukla birlikte hikâye kurgulamaktır. Bunun için oyunu oynayacağımız çocuktan ilk önce yer, zaman ve bir kahraman seçmesi istenir. Çocuk “evde olsun”, “gece, yaz, kış olsun”, “kahramanı bir aslan olsun” diyebilir. Bundan sonra yetişkin bunların içinde yer aldığı bir hikaye başlatır. Çocuktan hikâyeyi dikkatli bir şekilde takip etmesi istenir. Hikâyenin sonunda konunun içinden bazı sorular sorulacağı, doğru cevaplar vermesi gerektiği söylenir. Yetişkin, çocuğun seçtiği yer, zaman ve kahraman le birlikte hikâyenin girişini yapar. “Bir varmış bir yokmuş mevsimlerden yazmış. Evde yaşayan bir aslan varmış” gibi. Daha sonra çocuk hikâyeyi devam ettirir. Zaman zaman yetişkin hikâyeyi zenginleştirecek (hayvanlara, yerlere isim verdirerek, yeni kahramanlar, renkler ekleyerek) katılımlarda bulunabilir. Belli bir yerden sonra hikâye sonlandırılır. Ve çocuğa hikaye ile ilgili sorular sorulur. Meselâ; hikâyede hayvanlar varsa onların sayısı, birden fazla çocuk varsa onların isimleri, kıyafet renkleri gibi sorular sorulabilir.

Çocuğa Neler Kazandırır: Hayal gücünü ve dikkati geliştirir.

10) SELAM SÖYLE

Hangi Yaş Grubu için Uygundur: 10 yaş ve üzeri

Kaç Kişi ile Oynanır: 5 kişi ve üzeri

Oynamak için Neler Gerekir: Materyal gerekmez

Nasıl Oynanır: Oyuna başlamak için oyuncular halka olur. Her şeyden önce oyuncuların kendilerine komik birer isim seçmesi gerekir. Bu isimler şunlar olabilir: Neettin, Ayıbettin, Kaybettin, Söylettin, Kaçiverdin. Herkes adını seçtikten sonra kendini tanıtır. Arkadaşlarının adını iyice öğrenmesine yardımcı olur. Oyun düzenli olarak, kendinden bir önceki kişi ile kendisinden sonra gelenle ondan sonra gelenin adı söylenerek oynanır. Diyelim ki oyunu Neetin isimli oyuncu başlatıyor. Oyunu başlatan sağındakine adıyla seslenir:

- Ayıbettin efendi (veya hanımefendi de olabilir)

- Efendiiim

- Kaybettin efendiye söyle Kaçiverdin efendinin (solundakinin adını söylüyor) ona selamı varmış.

Söz Ayıbettin’de:

- Kaybettin efendi!

- Efendiiim.

- Söylettin efendiye söyle, Neettin Efendi’nin ona selamı varmış.

Oyun yanlışlar yapıldıkça gülüşerek, yanlışlar düzeltilerek devam eder. Biraz sonra artık herkes birbirinin adını öğrenmiş olacağından oyun yanlışsız olarak eğlenceli bir şekilde turlanır.

Çocuğa Neler Kazandırır: Dikkat ve hafıza becerilerini geliştirir.